

УДК 330.341.1:656.2

**АКТУАЛЬНІСТЬ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЗАЛІЗНИЧНОГО
ТРАНСПОРТУ**

**THE RELEVANCE OF INNOVATIVE DEVELOPMENT OF RAILWAY
TRANSPORT**

канд. екон. наук К. В. Соляник¹, EdD I. Engeness²,

¹Міністерство розвитку громад та територій України (м. Київ)

²Østfold University College (Halden, Norway)

PhD (Econ.) K. V. Solyanik¹, EdD I. Engeness²,

¹Ministry for Development of Communities and Territories of Ukraine (Kyiv)

²Østfold University College (Halden, Norway)

Сучасні виклики та динаміка глобальних ринків вимагають вивчення закономірностей та тенденцій інноваційного розвитку, щоб ефективно адаптувати економіку країни до мінливих вимог сьогодення. Інновації стають механізмом для розвитку нових технологій, сталого зростання та підвищення конкурентоспроможності країни. Стійкість інноваційного розвитку національної економіки безпосередньо визначається стійкістю та ефективністю кожного із ключових факторів цієї складної та багатогранної системи та враховує інноваційну активність і розвиток всіх сфер економіки країни: промисловості, торгівлі, фінансового сектору та транспортної галузі.

В умовах посилення геополітичної напруженості, тривалості військової агресії, загострення фінансових та соціально-економічних криз активна інноваційна діяльність розглядається як основа стабілізації сучасного стану підприємств і забезпечення їх ефективної роботи. У кризовій ситуації для суб'єкта господарювання, яким є залізничний транспорт країни, важливо переосмислити його поточну діяльність, проаналізувати зовнішні зміни, оцінити сильні та слабкі сторони підприємства і трансформувати нові можливості для нарощення інноваційного потенціалу. Інноваційні зміни формують базис для підвищення конкурентоспроможності продукції та послуг, а дієве управління інноваційною діяльністю підприємства в кризових умовах забезпечує нарощення його конкурентних переваг.

Виходячи з аналізу численних досліджень і публікацій [1-5], потрібно відзначити, що інноваційний розвиток залізничного транспорту не завжди пов'язують з результативністю інноваційної адаптації суб'єктів залізничного транспорту, а також не пов'язують його з процесами формування інтегрованої цінності залізничного транспорту, що набуває

актуальності в умовах підвищеної уваги до проблем найбільш повного задоволення інтересів зацікавлених сторін.

Аналіз управління інноваційними процесами на залізничному транспорті дозволяє визначити низку ключових проблем, які стримують розвиток галузі. Серед них – надмірна бюрократизація інвестиційних процедур, законодавчі недоліки, що обмежують інвестиційну діяльність, а також недостатній рівень захисту інвесторів. До критичних фінансових викликів належать неефективна кредитна політика, залучення коштів під високі відсотки та низька готовність бізнесу фінансувати капіталомісткі проєкти з тривалим терміном окупності. Ускладнює реалізацію інноваційних ініціатив і обмежена державна підтримка залізничного транспорту. Додатковими бар'єрами є також недостатня цифровізація економічних процесів, що зменшує можливості для технологічного розвитку, слабка комунікація, яка ускладнює координацію між командами, низький рівень міжсекторного партнерства та обмежене впровадження управлінських інновацій. Також викликами залишаються недосконалі механізми оцінки ризиків інвестиційних проєктів, демотивуючий рівень заробітної плати та слабка система стимулювання персоналу до інноваційної діяльності. Відсутність сформованої «культури інновацій» на підприємствах галузі призводить до фрагментарного й неефективного розвитку, що змушує сектор працювати із застарілими технологіями.

Підвищення інноваційної активності та реалізація процесів інноваційної адаптації залізничного транспорту як на рівні галузі, так і на рівні окремих підприємств і відокремлених структурних підрозділів, повинні включати не тільки створення та освоєння інновацій, які пропонуються ринком, але й просування інновацій на ринок, що характеризуватиме суб'єктів залізничного транспорту як інноваційно активних лідерів, здатних формувати інноваційний вектор розвитку на транспортному ринку, постійно нарощуючи власний інноваційний потенціал.

[1] Дикань В. Л., Кірдіна О. Г., Назаренко І. Л., Уткіна Ю. М. Економіка і організація інноваційної діяльності на залізничному транспорті: навч. посіб. Харків: УкрДАЗТ, 2014. 314 с.

[2] Кірдіна О. Г., Багдошвілі К. Р., Бурда К. О. Управління інноваційною активністю залізничного транспорту як інструмент антикризового менеджменту. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2022. №78-79. С. 130-131.

[3] Озерська Г. В. Механізм управління інноваційним розвитком залізничного транспорту. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2014. №1. С. 153-158.

[4] Токмакова І. В., Овчиннікова В. О., Корінь М. В., Обруч Г. В. Управління інноваційною діяльністю підприємств залізничного транспорту як інструмент забезпечення їх збалансованого розвитку. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2022. №78-79. С. 131-140.

[5] Ковальчук В. Аналіз тенденцій інноваційного розвитку національної економіки. *Економіка та суспільство*. 2023. №58. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3290/3214>.